

0722 531 385

השבוע בקו
אוצר סדרות השבועיים
ניתן להאזין באיזון הנפלא את כל
סדרות השיעורים הנפלאים
העולים במשך השבוע בחינם
המרכזי
מסודרים כל סדרה לפעם
בשלושה 2

להתלהב

גליון שבועי לגילוי אוד הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' ותלמידיו

פרשת בא תשפ"ד / גליון רצ"ב

הלימוד היומי בספרי חסידות

לשבוע הבעש"ט
ספה"ק מאור עינים (בראשית)

יום	מד"ה
ראשון	וכל זה באמצעות
שני	הנהגה אי אפשר לבא
שלישי	כי כל זמן שהאדם
רביעי	חזה גם כן ראיתי
חמישי	וצריך כל אדם העוסק עד ד"ה ונדע שאין

להצטרפות למנוי לחוברת החודשית עד הבית
ניתן להירשם 07474-61616

רוח אפנו נקודה מתוך דא"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דיבורי חסידות עבודת הפרשה מספרי החסידות - בשפת המעשה

יציאת מצרים היא הגילוי שאנו קדושים לו יתברך, אך נצרכת לכך התעוררות מלמטה בהכנעת הרע

ביציאת מצרים גילה לנו השי"ת גודל ערכנו וחיבתונו אצלו כביכול, כמו שהמשילו במדרש (שמות רבה טו, ה) משל לכהן שנכנס בבית הקברות כדי להציל תרומתו, כמו כן השי"ת ירד למצרים כדי לגאול אותנו, שאנחנו תרומתו כביכול, כמו שכתוב (ירמיה ב, א) "קודש ישראל לה' ראשית תבואתו", וכמו שכתוב (תהלים לג, יב) "אשרי הגוי אשר ה' אלקיו העם בחר לנחלה לו".

זהו עצמו ענין יציאת מצרים. גיליה לנו השי"ת שורש נשמתנו ומציאותנו, שאנחנו קודש לה', ועל ידי זה נגאלו נפשתינו, ומתוך כך גם גופינו. כידוע מהבעש"ט הקדוש ז"ע (תשואות חן וארא) שגאולת הגוף תליא בגאולת הנפש.

אך כדי לזכות ליציאת מצרים נצרכת התעוררות מצדנו. כמו שביציאת מצרים ציווה לנו השי"ת על דם פסח ודם מילה, וכמאמר הכתוב "בדמיון חיי" (יחזקאל טו, ז). ודם פסח מורה על הכנעת הקליפה, שהיתה תועבת מצרים, ודם מילה מורה על כריתת ברית קודש להשי"ת. ושניהם מורים על מסירת נפש, כי היה זה כידוע מסירת נפש לזכות תועבת מצרים, ועל ידי המסירת נפש מתגלה השי"ת, כדמרגלה בפומיה דאמא"ר ז"ע.

לכן עתה בימי השוכבי"ם כאשר הקריאה מעוררת הזמן, והשי"ת ברוב חיבתו אלינו יורד אלינו להוציא אותנו ממצרים, להתגלות עלינו ולגאול אותנו מגלות הגוף והסטרא אחרא, מחושך העולם הזה, הרי עבודתנו היא לעורר בעצמנו הכנעת הרע והסטרא אחרא, ולא מיבעיא דבר איטור, אלא אפילו דבר היתר, הרי ח"ו מפסיק אותנו מלהרגיש קדושתנו ודביקותנו בהשי"ת.

וכל הכנעה זו צריכה להיות ברצון והחלטה בתוקף ועוז, שאנו הולכים להיות מעתה דבוקים בהשי"ת. וזוהי בחינת מסירת נפש, וזה מביא גילוי השי"ת כאמור. ויתקיים בנו מקרא שכתוב "אנכי ה' אלקיך המעלך מארץ מצרים" (תהלים פא, זא).

ובזה גם מיושבת הקושיא, שבמקום אחד (שמות רבה יג, א) מובא במדרש שלקחת השם היתה לעורר זכות אבות, וברש"י הביא את המכילתא (פ"ה) שהיא שתיה לנו זכות. והענין הוא שכדי שנוכח לגילוי קדושתנו, בחינת "קודש ישראל לה'", שהוא כח האבות, צריכים אנו להתעוררות מצדנו.

מקור: רעיון דרעינין תשע"ט; הדעה והדיבור תכ"ט

מקורש לע"ג הרה"צ ר' דניאל ב"ר נפתלי הירציקא ז"ל בעל ספר מרכיש כלפי ד' שנים
נרמב"ן ירמיהו השני וחסידיו
הרה"ח ר' אברהם מייזל שליט"א
יד החתומה שיעור מס' ט

מקורש לע"ג הרה"צ ר' דניאל ב"ר נפתלי הירציקא ז"ל בעל ספר מרכיש כלפי ד' שנים
נרמב"ן ירמיהו השני וחסידיו
הרה"ח ר' אברהם מייזל שליט"א
יד החתומה שיעור מס' ט

מצוה לספר

הוא חסיד של הרבי! הרבי אוהב אותו, הרבי חושב ממנו, הרבי רואה בו מעלות נפלאות - אז גם אני אוהב אותו ומשבח אותו

טוב זה בשם 'חג המצות', כביכול השי"ת מספר שבח של ישראל. ואנו קורין היום טוב בשם 'פסח', על שם שבח השי"ת, 'ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח' כו', שהוא שבח השי"ת, על דרך הפסוק 'אני לדודי ודודי לי'. אפיית המצות היתה מעלה של ישראל, שלא אמרו איך נצא למדבר בלא מזון, אלא האמינו והלכנו. ממילא קורא השי"ת את החג על שם ישראל, משום שהוא מתעסק עם השבחים שלנו. ואילו אנחנו לעומתו קוראים את החג על שם שפסח על בתינו והצילנו, שזהו שבחו של הקב"ה שהעלה אותנו ממצרים, ואנו מחפשים את השבחים שלו.

וכאן מוסיף הקדושת לוי יסוד נפלא, לאמר: 'ובזה יובן מה שכתוב בתנא דבי אליהו מצוה לספר שבחן של ישראל, ויש להשי"ת נחת רוח מזה שמספר בשבחן של ישראל. ונראה הטעם, משום דאסור להסיח דעת מתפילין, ומצוה על כל אדם לעסוק תמיד בתפילין, והיינו או לספר השבח של ישראל והיינו תפילין דמארי עלמא, שכתוב בהן שבח של ישראל, כדאמרינן בגמרא 'תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו? מי כעמך ישראל' כו'. או לספר בשבח של הקב"ה, שהוא תפילין של ישראל, שכתוב בהם שבח השי"ת, והיינו שמע, קדש, והיה כי יבאך. ונמצא תמיד אנו מספרים שבח השי"ת, והשי"ת מספר שבח ישראל'. מאותה סיבה שאנחנו כל הזמן עוסקים בשבח של השי"ת, אנחנו עוסקים גם בשבח של יהודים, ולמה? משום שהוא מתעסק בשבחם, ויצא אפוא שגם שבח ישראל הוא שבחו.

טובים טובים טובים

אנו מסתובבים כל היום בין יהודים, ומסתכלים עליהם כאילו היו אנשים בין אנשים. אבל הבה נזכור: השי"ת מתעסק כל היום בשבחם. הוא לא מסיח דעתו מהם, הוא משתעשע בהם, הוא מתפאר בהם. הוא רואה בהם כל היום שבחים ומעלות והפלגות גדולות. ובכן: כמו שאהבתנו את השי"ת גורמת לנו לחשוב כל היום מגדלותיו וחסדיו ונפלאותיו - כך אהבתו יתברך צריכה לגרום לנו לחשוב בתוך כל זה לגלות בניו חביביו ומעלותיהם. להתרפק כל היום אחרי מעלותיו של יהודי פלוני, לגלות את נקודת הטוב של יהודי אלמוני, ובכלל להסתכל על יהודים כבעלי שבח ומעלה עד אין קץ.

אי אפשר להסתכל על יהודים במבט מגושם, משום שהקב"ה אינו מביט עליהם כך. כיהודים שכל העת מתעסקים בשבח של הקב"ה, עלינו להתעסק גם במה שהוא משבח, והוא משתבח ביהודים כל הזמן, בכל יהודי באשר הוא, והוא ממש לא מסיח דעתו מזה. ובכן, מצוה לספר בשבחם של ישראל (אך שלא יהיה באופן הסיפור המובא ע"י הרה"ק מקאמאראנא ז"ע, שמרן הבעש"ט הקדוש ז"ע נכנס ומצא את תלמידיו שמדברים בשבחם של ישראל, ואמר להם שרק גרמו קטרוג דיבוריהם, משום שדברו כדי לעשות נחת רוח להשי"ת, והרי זה כאותה אשה ששיבחה את בניה החורגים מבני בעלה, ולא התכוונה באמת לשבחם, רק כדי למצוא חן בעיניו. וסיים או הבעש"ט הקדוש "ישראל זאגט, שישאל עם הקדוש הם קודש, טובים, טובים, טובים, מלאים חסדים ותורה, וכל מידות טובות").

ר' פיניע'לע היה חסיד בלב נפש. כל שיחה שניהלת אותו - הגיעה בסופה איכשוהו לדיבורים מרוב, אודות רבו, וסביב רבו. היה מספר סיפורים, חוזר על תורות שמע בצל הקודש, משמיע נעימות מתפילות רבו, ובכלל היה חי כל הזמן את חצר הקודש. חושב כל רגע מה עושה עכשיו רבו, ומחזר אחר כל בדל של שמועה מהליכות חייו של רבו. פשוט לא הסיה ממנו את הדעת.

אבל היה עוד נושא שהחיה אותו מאוד - והיו אלו חסידיו רבו. כשם שאהב לדבר ולספר בשבחי רבו, כך אהב לדבר ולספר בשבחי חסידיו. כל מי שהסתופף אצל רבו - היה נושא לשיחה, ור' פיניע'לע היה מוצא בכל אחד מהם תילי תילים של מדרגות והפלגות גדולות.

פעם באחד הפארבריינגענס, כשר' פיניע'לע עמד והפליג בשבחו של זעמיל מקאלסוב, כמה הוא ירא שמים, כמה הוא מלא אהבה ה', כמה תמימות יש בו, כבר הרגישו השומעים שמגזים הוא.

"אף אחד לא מבין מה מצאת לך באיכר הזה", נענה יענקל, חסיד חד כתער...

"הוא חסיד של הרבי! הרבי אוהב אותו, הרבי חושב ממנו, הרבי רואה בו מעלות נפלאות - אז גם אני אוהב אותו ומשבח אותו", השיב ר' פיניע'לע בפשטות.

חג המצות או חג הפסח?

ישנו ווארט ידוע מהרה"ק מבארדיטשוב ז"ע, למה אנחנו קוראים את 'חג הפסח' בשם זה, לאחר שבתורה הקדושה נקרא 'חג המצות'. למה שיינו בשם זה? "יש להבין שאנו קוראים את יום טוב המכונה בתורה בשם 'חג המצות' אנו קורין אותו 'פסח', והיכן רמז זה בתורה לקראת יום טוב זה בשם 'פסח', והלא בכל התורה נקרא יום טוב זה בשם 'חג המצות'?"

מבאר הקדושת לוי: "הנהגה כתיב 'אני לדודי ודודי לי', היינו שאנו מספרים שבחו של הקב"ה והקב"ה מספר שבח של ישראל. וכן הוא שאנו מניחין תפילין וכותבין בהן שבח של הקב"ה והקב"ה מניח תפילין שכתוב בהן שבח ישראל". ודרכו של קשר, שכל אחד משבח את הקשור אליו. כל אחד חושב על השני ולא יכול להסיח דעתו מהשני. הקשר העצום שבין ישראל להשי"ת מתבטא בכך שאנחנו כל הזמן עוסקים בשבח של הקב"ה, כל חיינו נעים סביב הקב"ה, ופשוט לא יכולים להסיח את הדעת משבחיו (ראה להלן). ואילו הקב"ה כביכול כל הזמן עוסק בשבחנו ומחשבתו כביכול עוסקת בנו, ואינו מסיח את הדעת מאתנו, מאהבתו ואתנו.

זהו ההבדל בין שמות החג. "הנהגה 'חג המצות' נקרא על שבח ישראל, ועיין ברש"י על פסוק 'ויאפו את הבצק עוגות מצות גו' וגם צדה' גו', ועיין ברש"י 'מגיד שבחן של ישראל' כו', שמפורש בקבלה וזכרתי לך' כו', עיין שם. ונמצא נקרא 'חג המצות' על שם שבח ישראל שאפו את הבצק עוגות מצות, ולזה בתורה נקרא יום

געגועי פרידה

מה הפנימיות במצב התעוררות המיוחד של רעוא דרעוין? למה
אנו ממשיכים אותה אל השעות שאחרי צאת השבת?

נופלים עתה לימות החול! הלוואי עתה מתחילים את השבת
מתחלה...

הגעגועים חוקקים את התענוג בלב

אברהם יצחק: אבל מה התועלת בכל ההרגשות האלו? מה
מרויח בן אדם שלא רוצה שהשבת תלך ממנו? הרי סוף כל
סוף זה לא יילך לו... השבת אכן תלך, הזמן מתקדם והולך
ונהיה מוצאי שבת והולכים לעשות הבדלה... זה יהיה בכל
מקרה, אז מה נרויח אם נרצה שהשבת לא תגמר?

משפיע: הריחוק הוא החקיקה בלב. הקב"ה הטביע את הטבע
הזה של הרגשת הגעגועים של הפרידה, משום שההרגשות
האלו חוקקים את הקירבה עמוק עמוק בלב; וכאשר אנו
מבינים שזה בעצם מה שנעשה בעת סעודה שלישית, אנו
מבינים שבזמן הזה אנו חוקקים את השבת עמוק עמוק
בלב, אנו חוקקים את הקירבת אלקים והרגשת התענוג
עמוק בלב, וזה מה שנונת לנו את הכח להחזיק מעמד בכל
ימות השבוע הבאים אלינו לטובה.

אברהם יצחק: ברור מאוד.

משפיע: אוסיף לך עוד נקודה בזה. כאשר אנו לא מסכימים
להפרד, אנו מבטאים שאנו רוצים את השבת. הפרידה
מבטאת שהשבת היא חלק מאתנו ממש. כל זמן שהשבת
עודנה אתנו עדיין לא מוכרח להיות שאנו מחוברים ודבקים
עמה באמת, כמו כל לב שכאשר יש לנו אותו אי אפשר
לדעת כמה הוא נחוץ וכמה הוא מוכרח, וכמו במשל שהבאת
באבא שנוסע למקום מרחקים, שיכול להיות שהבחור אף
פעם לא הרגיש כמה הוא לא מסוגל להיות בלי אביו, ורק
בזמן הריחוק כשהוא מרגיש את הגעגועים, הוא מבחין
ומרגיש בעוצם הקשר שלו.

וכך גם בעת הפרידה מהשבת, שדווקא אז אנו מגלים כמה
השבת נחוצה ומוכרחת לנו, כי כאשר השבת מגיעה ואנו
עורכים אותה כראוי זה עדיין לא מספיק להוכיח כמה זה
חלק מאתנו, אבל אם כאשר השבת כבר יוצאת, וכבר שייך
מצד הדין לעשות מלאכות, ובכל זאת אנו לא נפרדים ממנה,
ומנסים למשוך את קדושת השבת ככל שאנו יכולים, אנו
מראים כמה זה נחוץ לנו. ולכן אפילו אם בעת השבת עצמה
לא הרגשנו כמה היא נחוצה, עתה כאשר אנו עושים פעולה
של 'אחזתי ולא ארפנו' אנו חוקקים בתוך הלב רשימה
עמוקה של שבת, שתלווה אותנו במשך כל ימות החול.

אברהם יצחק: עכשיו הבנתי גם את השאלה ששאל המשפיע
למה האוירה בסעודה שלישית היא התעוררות וכיפוף,
כי מעוררים תשוקה וגעגועים לקירבת השי"ת ולקדושת
השבת.

משפיע: נכון מאוד. לזמן של סעודה שלישית ניגשים מתוך
רצינות והתרוומות, מתיישבים לחשוב מחשבות קדושות
של תשובה וקירבת השי"ת, חושבים כמה אנו רוצים להיות
קרובים אל השי"ת, כמה טוב לנו כשיש לנו שבת קודש
ואנו יכולים להפגש עם הקב"ה כביכול, כמה רחמנות על
הנפש שלנו אם היא תשקע בהבלי העולם ותשכח מיוצרה
ובוראה, ומתעוררים בתפלה ובקשה לאבינו הרחמן לבל
ילך ולבל ייפרד מאתנו, 'לא תתפרש מן ואל נפרוש ממך -
אדון הכל'. וההרגשות האלו חוקקים וקובעים את הקדושה
שתשאר בלבנו לעד.

אברהם יצחק: אכן השאלה הזאת כבר ברורה לי. למה
עורכים אותה בעת הסיום של השבת, ולמה יש בה אוירה
כזאת. אבל אני חושב שעדיין לא הגענו ליישב את כל
השאלות.

משפיע: נכון. עוד חזון למועד. אולי שבוע הבא. בכל אופן
נודה להקב"ה על הבהירות של עד עכשיו, הרי פשוט
שכאשר עורכים סעודה שלישית בצורה כזאת זה מביא
עליה גדולה לנפש, ומאיר עליה אור גדול וצח בלי שיעור!

מגיע הזמן שצריכים לצאת ולהפרד, מתעוררים רגשות
של געגועים עזים, והנפש מצירה מאוד על זה שהיא צריכה
לצאת מן הקדושה וליפול לתוך ימות החול, ונאחזת אם כן
בכל כוחה ברגעים האחרונים של שבת בבחינה של 'אחזתי
ולא ארפנו', שלא להניח לשבת להסתלק ממנה. וכמוכן
ש'כמים פנים אל פנים' גם מלמעלה מתעוררים כביכול
הרגשות כאלו כלפי כלל ישראל ומשתתף עם כלל ישראל
בקשיי הפרידה שלהם.

אברהם יצחק: אני מנסה להבין. המשפיע בעצם אומר שבזמן
של סעודה שלישית מתעוררים געגועים להקב"ה בגלל
שעומדים כבר להפרד. אבל עדיין לא ברור לי מה פשר
הרגשת געגועים לפני שנפרדים? לפני שנפרדים מן השבת
מתעוררים געגועים? אני רגיל לשמוע את המילה 'בענקען'
[געגועים] כאשר רחוקים ולא כאשר עדיין קרובים. למשל,
בחור שאביו נסע לחוץ לארץ לכמה חדשים, יכול לומר
לאחך כמה שבועות שהוא כבר מתגעגע מאוד לאביו, אבל
אם אביו עוד בבית הוא יכול לומר שהוא מתגעגע אליו?

משפיע: אני נהנה שאמרת מעצמך משל לגעגועים, כי כך
תוכל להבין באמת את הנמשל. תנסה ליכנס לרגש של בחור
שאביו עומד לנסוע לכמה חדשים, הוא עדיין בבית, אבל
הוא כבר מכין את עצמו ואורז את חבילותיו בכדי לנסוע, וכל
אתה מבין מה הוא מרגיש? עולים לו דמעות בעינים, וכל
לבו מלא בגעגועים! כן, געגועים! הוא מרגיש כבר עכשיו
את החוסר שיהיה לו בעת שאביו לא יהיה בבית, וממילא
הוא מרגיש כבר עכשיו את הגעגועים, והוא מנסה בכל כוחו
להאחז בשעות הספורות שנותרו עד הנסיעה בכדי לחקוק
בלבו את הצורה ואת ההרגשות הלבביות של אביו.

אברהם יצחק: אה, אני מתחיל להבין. כשאני מצויר לעצמי
מצב כזה אני רואה שאכן בזמן של פרידה מתעוררים
געגועים, אבל איך זה מתפרש על הנושא שלנו? וכי הקב"ה
הולך מאתנו אנו נפרדים ממנו? הרי הקב"ה נמצא עמנו
בכל עת ובכל רגע, איזה פרידה יש כאן?

משפיע: פשוט שהקב"ה נמצא בכל מקום, אבל זה הרי גם
פשוט שאינו דומה הקירבה וההשראה שיש לנו מהקב"ה
בשבת קודש לשאר ימות החול, הרי בשבת קודש אנו זוכים
לשבת כביכול עם המלך בשולחן אחד, וכמו שאומרים
'אתקינו סעודתא דמהימנותא'. כל יהודי מרגיש כל כך
קרוב להקב"ה, מצד תוספת הקדושה של ה'נשמה יתירה'
שיש לכל אחד בשבת קודש, שזה מקרב אותו להקב"ה באין
ערוך לשאר ימות החול.

ובכלל, ימות החול הם זמני עבודה, שאנו מצויים לעבוד
ולהתייגע בתיקונים שונים בסור מרע ועשה טוב, ואילו
בשבת קודש זה זמן של אור, שהשי"ת מאיר את פנינו אלינו,
ומאיר בליבנו הרגשת מתיקות ועונג דקדושה. ואחר שעות
מתוקות כאלו פתאום מגיע הזמן שצריך להפרד ולצאת
מהיכל המלך, וכל אחד יודע שעתה באים והולכים ימות
החול, ימים שבהם מסתובבים ועוסקים בעולם הגשמי,
ימים שלא דווקא יאיר אור ה' ומתיקותו עלינו, זאת אומרת
שיש כאן פרידה! הנפש מרגישה כבר עכשיו את הריחוק
של ימות החול, ומנסה להאחז בכל כוחה ברגעים האחרונים
של שבת.

אברהם יצחק: אז מה צריך לעשות בשעה זאת? אני מבין
שצריכים להאחז בכל הכח הרגעים האחרונים של שבת
כמו שאומר המשפיע, אבל איך עושים את זה? מה פירוש
הדברים 'להאחז בכל הכח בשבת'?

משפיע: 'להאחז' פירושו רצון ותשוקה חזקה שלא להפרד
מן השבת, מתעוררים לחשוב כמה אנו רוצים את השבת,
כמה היא יקרה לנו, כמה קשה בלעדיה, שמתעורר בלב רצון
ותקוה שהשבת הזאת לא תגמר לעולם! לא רוצים להפרד
ממנה! וזה הסיבה שלימדו אותנו צדיקים למשוך את הזמן
הזה לתוך ימות החול, לבטא את הרגש הזה בפועל ממש,
לערוך סעודה שבה אנו מבטאים 'קשה עלינו פרידתך!' אנו
לא רוצים לעזוב את השבת! אנו לא מסוגלים לחשוב איך

משפיע: שלום אברהם יצחק, מה נשמע אתך? איך הולכים
העניינים בעבודת השי"ת?

אברהם יצחק: ברוך השם. מיטוט וואס מ'קען, מנסים לעשות
מה שיכולים...

משפיע: לפני כמה שבועות דיברנו כמה שיחות על נושא
'סעודה שלישית', דיברנו כמה וכמה ענינים, אבל אני חושב
שעדיין יש לנו עוד הרבה לדבר על זה, מה דעתך? אתה גם
אוחז ככה?

אברהם יצחק: אני מאמין שיש מה להוסיף, וברור שכל
שמדברים יותר יש עוד תועלת. אבל באמת שכבר עתה
אני מרגיש שיצאנו עם בהירות גדולה בכל הנושא, ומה
שדיברנו עד עתה ללב, כבר גרם לי להתעוררות גדולה בכל
הנושא של 'סעודה שלישית'.

משפיע: הבה אם כן ניכנס עוד קצת לעניין, ונתחיל עם כמה
שאלות: חשבת פעם על כל הצורה והאופן שאנו עורכים את
הסעודה שלישית? זה נראה לגמרי אחרת משתי הסעודות
הראשונות; אוכלים מעט - ממש רק כדי לצאת ידי חובה,
אוכלים בבית המדרש ולא בבית עם המשפחה, האווירה
היא גם אחרת לגמרי משתי הסעודות הראשונות, אירה
של רצינות, ניגוני התעוררות, יושבים בחושך... למה זה
ככה כל הצורה הזו? בכלל, מתחילים את הסעודה ברגע
האחרון ממש של שבת, כשנמצא שלמעשה רוב הזמן הוא
כבר אחר השקיעה וצאת הכוכבים, שזה בעצם כבר זמן של
ימות החול! למה מתחילים כל כך מאוחר?

אברהם יצחק: שאלות טובות. דווקא את השאלה האחרונה
לא כל כך הבנתי. אנחנו מתחילים מאוחר? זה בדיוק הזמן
של סעודה שלישית! הזמן הוא סביב השקיעה; וכי מתי
יכולים להתחיל סעודה שלישית, באמצע היום?

משפיע: כן. אני רוצה לגלות לך שמהזמן של מנחה גדולה
יכולים כבר להתחיל סעודה שלישית, ויכולים לסיים אותה
כמה שעות לפני יציאת השבת; זה לא קשור בכלל לזמן
של יציאת השבת, ומעיקר הדין זמן רעוא דרעוין זה בעת
זמן המנחה; וחשוב שתדע את זה בכדי שתתחיל להתבונן
מה מונח אחורי מה שאנו מאחרים את זה כל כך, שאנו
לתתחילה מאחרים ודוחים בכוננו את הזמן כמעט עד הרגע
האחרון - וזה בנוסף למה שרוב הזמן ועיקר ה'פראווען'
זה בשעות שכבר בתוך הלילה - יש אחורי זה עניין פנימי
מסויים שאנו צריכים להבין זאת.

אברהם יצחק: או אה, זה באמת שאלה. אף פעם לא שמתי
לב לזה, נו, מה המשפיע יכול להסביר?

משפיע: נסביר בעזהשי"ת. אבל עיקר הסיבה שנכנסתי
לשאלה הזאת הייתה בכדי שבהיר ונחמד יותר לעצמינו מה
בעצם נעשה בזמן הזה, מה העבודה שלנו בעת הזאת, ואיך
צריכים לערוך ולהתנהג בזמן הזה.

אברהם יצחק: בעצם כבר דיברנו שזה זמן של 'עת רצון'
גדול מאוד, שנכנסים אז ממש ממש להיכל המלך הפנימי,
ושבזמן הזה מתגלה ה'רצון' של הבריאה והקדושה שיש
בכל יהודי. אבל עדיין אני לא רואה מכל זה סיבה ותירוץ
על השאלות שהעלה המשפיע.

משפיע: אני נהנה מהסיכום הקצר והברור שלך על השיחות
הקודמות. ואתה צודק שהשאלות ששאלתי מורות לנו שיש
כאן עוד הבנה וגישה לכל הנושא של הזמן הקדוש הזה.
כמוכן שיש לזה קשר לכל הנושאים שכבר דיברנו, אבל זו
עוד הסתכלות מזווית אחרת.

מעמד של 'קשה עלי פרידתכם'

ובכן, אחד מן הדברים שמונחים בסעודה הזאת הוא, מעמד
של 'קשה עלי פרידתכם!' אחרי שעבר עלינו שבת שלימה,
וזכינו להכנס להיכל המלך ולהתענג מזיו כבודו, כאשר

דביקות שמונה עשרה

למה בפסגה הגבוהה ביותר של התפילה אנו פונים לבקש צרכים גשמיים פשוטים? מה עניינם המיוחד של שלש הברכות הראשונות, ולמה נחשבות הברכות האמצעיות כ'נשיקין' כביכול?

'אלקי אברהם' 'אלקי יצחק' ו'אלקי יעקב', אשר כנגדן מכוונות שלשת הברכות, ברכה ראשונה 'מגן אברהם' כנגד 'הגדול', ברכה שנייה אתה גיבור כנגד 'הגיבור', וברכה שלישית אתה קדוש כנגד 'והנורא', אשר בפנימיות הדברים 'קדוש' ו'נורא' זה אותו משמעות.

הדיינו, שכשהאדם פותח את תפילתו בכריעה של הכנעה כאשה הבטלה לבעלה, זה מעורר תיכף את המשכת קו אורו ית' אשר כביכול השי"ת יורד להתגלות בעולם בשלשת הקוים ימין ומאל ואמצע, שזה מה שמבטאים כל שלשת הברכות הראשונות, את מה שהשי"ת מצטמצם ויורד אל השכינה הק' - אלינו העומדים בשליחותה.

והכל תלוי לפי ערך הרצון והתשוקה של היהודי המתפלל, ככל שהוא משתוקק אל האור העליון, כך מתגלה בעמידת ההשתוקקות שלה עצמה כל הדרגות של גדול גיבור ונורא שהשי"ת יורד אלינו להנהיג אותנו ואת כל צרכינו, ושלשת הקוים הן תולדות העמודים שעליהם עומד על תורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, אשר השי"ת בעצמו לית ביה מכל אינון מידות כלל, אך כדי לגלות עולם ולהנהיגו הוא צמצם עצמו בשלשת המידות, ומי שעושה את הצמצום זה היהודי שנעמד להתפלל שאו הוא ממשיך את אורו ית' בשלשת מידות אלו.

הדברים הקדושים והעמוקים את תמצית המהות של תפילה, כהרגשת החסרון של הנברא, בגלל שרק כך יעמוד כאשה לפני בעלה, שישלים לה את חסרונותיה.

לכן אנו רואים שחז"ל מזהירים "אל תעש תפילתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא", שזה מורה שוב על דבר זה, שכל העניין של תפילה הוא לעמוד ברחמים ותחנונים כדל המתחנן בפתח, שאין לו מציאות לעצמו, וכמה שזה יותר תחנוני דל כך זה יותר שלימות התפילה בחיבור ודביקות אמיתית בהשי"ת.

וזה המעלה העצומה בקירבה שהאדם זוכה על ידי התפילה, שהיא קירבה עמוקה בהרבה מהקירבה הנוצרת בהתבוננות בגדולת ה' בפסוקי דזמרה ובברכות קריא"ש, כי כמה שיתבונן האדם בגדולת הבורא ובמציאותו האין סופי, ואיך שמלא כל הארץ כבודו, מכל מקום ידעה הוא ידעה, ועדיין אינו מהותו של האדם (רק אצל השי"ת הוא יודעתו חד הוא...). אבל על ידי הביטול והתלותיות הנוצר על ידי התפילה ובקשת צרכינו האישיים מהשי"ת, הרי אנו כלי קיבול לקבל את השי"ת בתוכינו ובפנימיותנו, עד שהשי"ת מתלבש בנו ומתאחד עמנו, וכיבכול הוא ית' כל מהותינו (וזהו סוד האצילות שאנו מאוחדים ונמצאים לגמרי עמו ואצלו יתברך).

ג' ברכות ראשונות - השי"ת פונה אלינו

ובזה יבואר למה דוקא ברכה ראשונה בה הכוונה מעכבת יותר מכל התפילה, כמבואר בש"ע הל' תפילה, שלכאורה הרי היה צריך להיות ממש ההיפך, שהרי עיקר התפילה הוא בקשת צרכינו, שהוא בברכות האמצעיות, ואיך זה שדווקא ברכה הראשונה היא הנחשבת כעיקר התפילה אשר הכוונה מעכבת בה יותר מכל התפילה! וזה דורש הסבר.

ובאמת לכאורה במה שונים השבחים של ג' ברכות הראשונות, שהם כבר נכללים כחלק מהשמונה עשרה, והם כבר בסוד עולם האצילות, לעומת השבחים של פסוקי דזמרה וברכות קריא"ש שאינם מחלק התפילה, ובהם אנו עדיין נעבד העולמות את אורנו מבחוץ.

אמנם כפי האמור ג' ברכות הראשונות אלו הם ממש חלק עיקרי מהיחוד שנוצר בין השי"ת ובינינו בשעת התפילה, ובהם נרמז איך שהשי"ת פונה אלינו בעת תפילתנו, שתיכף כאשר האדם פותח תפילתו לבקש צרכיו בכריעה של הכנעה, מיד השי"ת פונה ומצמצם עצמו אליו במידותיו הקדושים 'הגדול' 'הגיבור' 'והנורא', אשר עליהם רומזים ג' ברכות הראשונות, והן בסוד הקו הכלול מג' בחינות כנ"ל, אשר בהם נכלל כל הצטרכותנו 'בני חיי ומזוני' 'תורה' עבודה וגמילות חסדים, ומכאן פניה זו שהשי"ת פונה אלינו אנו יכולים לעמוד לפניו ולבקש הצטרכותנו בשאר י"ב הברכות האמצעיות, לכן דוקא בברכות אלו הכוונה מעכבת ביותר, כי דוקא בזה שאנו זוכים שהשי"ת פונה אלינו, שוב יש בכוחנו לבקש מלפניו צרכינו. (ואם לא יכיון האדם בברכה ראשונה, הרי בזה חסר מהפניה כביכול שהשי"ת פונה אלינו, ושוב איך יתפלל לפניו...).

ושוב ביי"ב הברכות האמצעיות אנו פונים בפרטיות אל השי"ת, שבהן אנו מפרטים את בקשותינו וחסרונינו כלפי השי"ת, בזה אנו מתאחדים ומתחברים עמו בפועל ממש, וכמבואר בכתבי האריז"ל שיי"ב הברכות האמצעיות הם בסוד ישקני מנשיקות פיהו וכיבכול כ"ב נשיקין' כלפי מעלה, ועד שכל הענין של השמוע' הוא כולו אהבה ייחוד ודביקות, אשר באמצעות הצרכים הגשמיים אנו מתדבקים בה' בדביקות העצומה ביותר ששיקין. יזכנו ה'.

מעבוד מתוך שיעורו של המשפיע הנח"ת ר' בן ציון אפל שליט"א

ישנו דבר פלא המתעורר לכאורה כשמתבוננים בסדר התפילה, כידוע בסדר התפילה היא כסולם העולה מעלה מעלה, מתחיל **מקרבנות**, שהוא בסוד **עולם העשיה**, התחתון מכל העולמות, ועולים **בפסוקי דזמרה** לעולם **היצירה**, שהוא עולם המלאכים העוסקים בשירות ותשבחות להשי"ת, ושוב מתעלים **בברכות קריאת שמע** לעולם **הבריאה** - עולם הכסא, ושיא העלייה והקירבה להשי"ת הוא בתפילת **שמונה עשרה**, שהוא בסוד עולם **האצילות**, אשר הוא מלשון 'אצלו' שאנו נמצאים אצל השי"ת, לפני ה' ממש, לעומת עולם הבריאה שהוא מלשון לבר, שפירושו 'חוץ', שעד שם עדיין אנו עומדים בחוץ, ועדיין איננו עומדים לפני אצל השי"ת.

וכאן עולה התמיהה איך אפשר שדוקא כאשר אנו נמצאים בשיא הרביקות לפני השי"ת ממש, שבו מסוגל האדם להגיע להתפשטות הגשמיות כמבואר בש"ע (ס' צ"ח), הנה שם דוקא אנו עוסקים בבקשת צרכינו האישיים והגשמיים, אשר לפי ראות עינינו זה ממש לא מובן, והיינו אומרים להיפך, שתפילת שמונה עשרה היא עולם העשיה - שלכאורה שם אנו הכי עוסקים בעצמו ובצרכינו - ואתה הוא עד שלא נברא העולם ומשנברא העולם זה עולם האצילות...

ההכרה שאין לנו מציאות כלל

התשובה על כך היא, בנקודת היסוד של תפילה, שהיא העניין של ממעמקים קראתיך ה' (כמבואר בגמ' ברכות י:), שדווקא הרגשת האדם בשפלותו וחסרונו ובעמקי הבור שהוא נמצא, זה מה שעושה את קירבת ה' המיוחדת של תפילה. ועל כך בא האדם ומונה בקשה אחר בקשה ב'שמונה עשרה', לבטא איך שהוא כלי מלא חסרונות מכך רגל ועד ראש שאינו יכול לזוז מבלעדי השי"ת פסיעה אחת; הוא לא מסתדר לבד בידעת' אילולי חונן הרעת, ולא ב'תורה' ו'תשובה' אילולי הרוצה בתשובה; הוא זקוק לסליחה ומחילה על חטאיו, ורק השי"ת יוכל להשפיע לו את פרנסתו ואת בריאותו וכן הלאה והלאה כל הבקשות עד תום שמונה עשרה, אשר ההרגשה העולה היא: תלות מוחלטת! האדם תלוי על חסדי השי"ת, שרק הוא ימלא אותו מכל חסרונותיו ומבלעדי ית' אין לו כל מקום קיום.

ודווקא הרגשה זו היא הקירבת ה' שהתפילה צריכה להביא, כי בקירבה זו האדם יוצא מציאות עצמו שמבין שכל כולו מלא חסרונות מכך רגל ועד ראש, ורק השי"ת הוא המשלים מציאותו, עד שנרגש אצלו **שהשי"ת הוא מציאותו האמיתי, ומבלעדי השי"ת אין לו שום מציאות**, קירבה זו היא על דרך יחוד איש ואשה, אשר כל אחד נחשב כפלא גופא מבלעדי השני - והיינו שאין לו כלל מציאות מבלעדי בן זוגו - בגלל שהשי"ת יצא את טבע נפש האשה בהרגשת חסרון תמידית, אשר אין לה לבד את הכוחות להתמודד מול שום דבר, וממילא היא מקבלת את בעלה כמו שהוא עם כל נפשה ומאודה מתוך ההרגשה שאילולי הבעל אין לה שום מקום, ודווקא הרגשת החסרון הזה זה מה שמאחד אותם באופן אמיתי שהיה לבשר אחד ממש, וכפלא גופא מבלעדי השני, ועל דרך זו היא היחוד והדביקות של תפילה, שע"י בקשת צרכיו והכרת חסרונותיו שהוא זקוק נואשות לחסדי ה' כל רגע בשביל קיומו הבסיסי, בזה האדם יוצא מעצמו לגמרי ואין לו שום מציאות מבלעדי השי"ת, ובה מתאחד לגמרי עם השי"ת.

ורבינו המהר"ל ביאר שזה משמעות דברי חז"ל (סוטה ה') "אין תפילתו של אדם נשמעת עד שישים עצמו כבשר" שחז"ל הדגישו דווקא שהאדם ירגיש כ'בשר' ולא אמרו שירגיש כעשב האדמה, כי אין די בהרגשה שהוא כעשב האדמה, כי כמה שעשב אדמה נמוך וקטן מאוד ואין לו כלום בערך הדברים הגבוהים והרמיים, מ"מ הוא עדיין איזה מציאות - אם כי עטנה מאד - אבל הוא מציאות העומדת לעצמה, וההרגשה הנצרכת לאדם בעמדו בתפילה לפני השי"ת הוא שאין בו כלום, ואין לו שום תואר וישם צורה כבשר הזה שניטל ממנו כל צורתו, ורק השי"ת הוא המשלים צורתו ומציאותו, ודוקא באופן זה הוא שלימות התפילה, שבה הוא דבוק ומחובר לגמרי בהשי"ת.

וזהו המבואר מרבינו האר"י הק' בפתיחת כוונת התפילה שכותב הקדמה וכלל בענין התפילה: "שכל תפילה היא בסוד תפילה לעני, שהוא המלכות השואלת צרכיה ומתפללת..." שרואים כאן שוב בין

דשיפה / כללי וחיצי קודש מאורי החסידות

האמונה בדועי ישראל, העיקר הוא הדביקות והאהבה. ועל ידי זה זוכים לאמונה שלימה ואהבה ודביקות בהשי"ת

הרה"ק התולדות יעקב יוסף ז"ע (ידרו)

